

Titulació	Tipus	Curs
Ciències de l'Antiguitat	OB	2

Professor/a de contacte

Nom: Marc Mendoza Sanahuja

Correu electrònic: marc.mendoza@uab.cat

Equip docent

Marc Mendoza Sanahuja

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No es requereix cap coneixement previ de la història de Grècia antiga. Es recomana, però, un cert coneixement de l'Antiguitat.

Objectius

L'assignatura se centrarà en l'anàlisi dels processos polítics, socials i culturals de l'antiguitat grega, fent especial èmfasi en l'època clàssica i hel·lenística. A més d'oferir eines de coneixement geogràfic, institucional i cultural sobre l'Antiga Grècia, un objectiu primari d'aquesta assignatura és introduir els diferents debats historiogràfics al voltant de les principals fites històriques de la civilització grega. En l'àmbit metodològic, al final del curs, l'alumnat hauria de ser capaç d'analitzar, processar i interpretar qualsevol mena de material addicional, tant font primària com secundària, demostrant una primera assimilació dels principis bàsics de la metodologia de la recerca històrica

Competències

- Aplicar els principals mètodes, tècniques i instruments per a l'anàlisi històrica.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en

llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.

- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Resultats d'aprenentatge

1. Explicar els debats historiogràfics principals referents a l'antiguitat.
2. Identificar els mètodes propis de la història i la seva relació amb l'anàlisi de fets concrets
3. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.

Continguts

L'assignatura presenta un doble vessant (teòrica i pràctica) amb intenció de proporcionar els continguts i competències necessàries a l'estudiant per a un coneixement adequat de la història de la Grècia antiga i la seva problemàtica historiogràfica. Bàsicament, els continguts es divideixen en quatre seccions.

1. Introducció i Grècia protohistòrica.

- Què és Grècia, què és ser grec? Introducció històrica a la idea de civilització grega.
- El món minoic i micènic.
- L'Època Fosca i la societat homèrica.
- La formació de la *polis*
- La colonització arcaica.

2. Grècia arcaica.

- La tirania arcaica.
- Cap a l'època clàssica: els models polítics d'Esparta i Atenes.
- Breu història de Lídia, Mèdia i Pèrsia.

3. Grècia clàssica.

- Les guerres contra els perses.
- L'imperialisme atenenc.
- La Guerra del Peloponès.
- De l'imperialisme espartà a l'hegemonia de Tebes
- Breu història de Sicília i la Magna Grècia. Els cartaginesos.
- L'ascens de Macedònia: les reformes polítiques i militars de Filip II de Macedònia
- Alexandre el Gran: conquesta i la idea d'imperi universal.

4. Hel·lenisme

- Els Diàdocs
 - El món de l'Hel·lenisme
 - Els regnes hel·lenístics
 - Les lligues gregues
 - La irrupció de Roma
-

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Sessions teòriques	50	2	1, 2
Tipus: Supervisades			
Examen - Segona Part	28	1,12	1, 2
Test - Primer bloc	28	1,12	1, 3
Tipus: Autònomes			
Recurs audiovisual	38	1,52	1, 2, 3

El curs pretén introduir l'alumnat en el problema de l'anàlisi crítica de fonts primàries i secundàries de la història de Grècia, per aquest motiu es considera vital assistir a lliçons teòriques i participar en activitats guiades. Així mateix, els continguts explicats a classe s'han de madurar a escala personal mitjançant una lectura posterior i un bon ús de les tutories.

Es reflexionarà i es treballarà sobre els reptes i les oportunitats que suposen noves tecnologies, com la IA o les xarxes socials, per l'estudi de la història, en especial per la de la Grècia antiga.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen - Segona Part	35%	2	0,08	1, 2

Participació i assistència	10%	1	0,04	1, 2
Recurs audiovisual	20%	1	0,04	3
Test - Primer bloc	35%	2	0,08	1, 2

L'avaluació consistirà en una sèrie de proves, que poden ser presencials o virtuals:

- Creació d'un recurs audiovisual de divulgació: L'alumnat haurà de dissenyar i realitzar un recurs audiovisual de divulgació per un esdeveniment o personatge de la Història de la Grècia Antiga. El recurs ha d'estar pensat per la seva difusió en xarxes socials i, per tant, ha d'adaptar la durada, el contingut, el llenguatge i l'estil.
- Examen del primer bloc. La prova consistirà en una prova de geografia i en la resolució d'exercicis sobre el contingut del primer bloc de l'assignatura.
- Examen del segon bloc. La prova consistirà en una prova de geografia i en la resolució d'exercicis sobre el contingut del segon bloc de l'assignatura.
- Participació i assistència a classe.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor informará l'alumnat (Moodle) del procediment i la data de revisió de les qualificacions.

L'alumnat Erasmus que demani avançar un examen han de presentar al professor un document escrit de la seva universitat d'origen que justifiqui la seva sol·licitud.

En cas que algun/a estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que es pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

AVALUACIÓ ÚNICA

En relació amb l'opció d'avaluació única, es duran a terme les següents activitats:

- Realització d'una prova escrita competencial amb el contingut dels dos blocs de l'assignatura.
- Entrega d'un recurs audiovisual de divulgació de creació pròpia.
- Entrega d'un comentari de text

La data per l'avaluació única és establerta per la facultat.

RECUPERACIÓ

La recuperació podrà ser parcial (d'una o vàries de les proves) o total (per tota l'assignatura). En aquest últim supòsit, la recuperació es realitzarà per mitjà d'una prova escrita que englobi tot el temari de l'assignatura.

No s'establirà un límit en la nota màxima obtinguda en la recuperació. Tanmateix, l'alumnat que s'aculli a la recuperació no podrà optar a la Matrícula d'Honor.

S'aplicarà el mateix sistema de recuperació per l'avaluació continuada i l'única.

NO AVALUABLE

L'estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" sempre que no hagi lliurat més del 30% de les activitats d'avaluació.

IA

Aquesta assignatura permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) exclusivament en tasques encomanades de manera explícita pel professorat.

L'estudiant ha de (i) identificar les parts que han estat generades amb IA; (ii) especificar les eines utilitzades; i (iii) incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final de l'activitat.

La no transparència de l'ús de la IA en aquesta activitat avaluable es considerarà falta d'honestedat acadèmica i comporta que l'activitat s'avalui amb un 0 i no es pugui recuperar, o sancions majors en casos de gravetat.

Bibliografia

Antela Bernárdez, Borja, *Pèricles no hi és*, Barcelona, Editorial UOC, 2009.

- *Hellenismus. Ensayo de historiografía*, Zaragoza, Libros Pórtico, 2018.

Antela Bernárdez, Borja & Mendoza, Marc (eds). *Filipo II de Macedonia*. Sevilla, Universidad de Sevilla, 2021.

- *Elite Women in Hellenistic History, Historiography, and Reception*, Turnhout, Brepols, 2024.

Bugh, Glenn R. (ed.), *The Cambridge Companion to the Hellenistic World*, Cambridge, 2006.

Canfora, Luciano, *Ideologías de los estudios clásicos*, Madrid, Akal, 1991.

de Lisle. Christopher, *Agathokles of Syracuse: Sicilian Tyrant and Hellenistic King*, Oxford, Oxford University Press, 2021.

Domínguez Monedero, Adolfo, *La Polis y la expansión colonial griega*, Barcelona, Síntesis, 1991.

-, *Solón y Atenas*, Madrid, Alianza, 1999.

Eckstein, Arthur, *Mediterranean Anarchy, Interstate War and the Rise of Rome*, Berkeley, 2006.

Finley, Moses I. *El mundo de Odiseo*, México, FCE, 1961.

-1977: *Uso y abuso de la historia*, Barcelona: Crítica.

- *Economía y sociedad en la antigua Grecia*, Barcelona, Crítica, 1984.

- (ed.), *Estudios sobre Historia Antigua*, Akal, Madrid, 1981.

Fornis, César, *Esparta. La historia, el cosmos y la leyenda de los antiguos espartanos*, Sevilla, Editorial Universidad de Sevilla, 2016.

Glötz, Gustave, *La cité grecque*, París, Albin Michel, 1968.

Gómez Espelosín, Francisco Javier, *Historia de Grecia antigua*, Madrid, Akal, 2021.

Jaeger, Werner, *Demóstenes*, México: Fondo de Cultura Económica, 2017 [1938]

Martínez Lacy, Ricardo, *Historiadores e historiografía de la antigüedad clásica*, México, Fondo de Cultura Económica, 2012 [2004]

Millar, Fergus, *Rome the Greek World, and the East, I*, Chapel Hill, The University of North Carolina Press, 2002.

Moreno Leoni, Álvaro, *Entre Roma y el Mundo griego. Memoria, autorrepresentación y didáctica del poder en las Historias de Polibio*, Córdoba, Editorial Brujas, 2017.

Mossé, Claude, *Les institutions politiques grecques*, París, Armand Colin, 1967.

- *Historia de una democracia: Atenas*, Madrid, Akal, 1987.

Oliva, Pavel, *Esparta y sus problemas sociales*, Madrid, Akal, 1983.

Oller, Marta; Puigvert, Gemma. *Quan les dones tenien el poder: Lideratge femení a l'antiga Grècia i a Roma*, Barcelona, La Magrana, 2024.

Parker, Victor, *A History of Greece 1300 to 30 BC*, Oxford, 2014.

Plácido, Domingo, *Introducción al Mundo Antiguo: problemas teóricos y metodológicos*, Madrid, 1993.

- *La sociedad ateniense. La evolución social en Atenas durante la guerra del Peloponeso*, Barcelona, Crítica, 1997.

- *La crisis de la ciudad clásica y el nacimiento del mundo helenístico*, Buenos Aires: Miño y Dávila, 2012.

Pomeroy, Sarah. et alii, *La Antigua Grecia*, Barcelona, Crítica, 2001.

Sancho Rocher, Laura, *Democracia e imperialismo marítimo: Atenas, siglos V-IV a.C. Fuentes y cuestiones historiográficas*, Madrid: Liceus, 2012.

Scheidel, Walter et alii (eds.), *The Cambridge Economic History of the Greco-Roman World*, Cambridge, 2007.

Shelmerdine, Cynthia (ed.), *The Cambridge Companion to the Aegean Bronze Age*, Cambridge, 2008.

Sinclair, Robert Keith, *Democracia y participación en Atenas*, Madrid, Alianza, 1999.

Snodgrass, Anthony, *Archaic Greece: The Age of Experiment*, Londres, 1980.

Ste. Croix, Geoffrey E.M., *La lucha de clases en el mundo griego antiguo*, Barcelona, Crítica, 1988.

Struve, Vasili V., *Historia de la Antigua Grecia*, Madrid, Akal Textos, 1979.

Valdés Guía, Miriam, *La formación de Atenas: gestación, nacimiento y desarrollo de una polis (1200/1100-600 a.C.)*, Zaragoza, Libros Pórtico, 2012.

Vlachos, Georges C., *Les sociétés politiques homériques*, París, PUF, 1974.

VV.AA., *Historia del mundo clásico a través de sus textos* (2 vols.), Madrid, Alianza, 1999.

Zaragoza, Joana; Fortea, Gemma (eds.), *Gynaikes, mulieres. Mirades sobre la dona a Grècia i a Roma*, Tarragona, Arola Editors, 2012.

Programari

Es farà servir sobre tot el programari moodle de l'aula del campus virtual.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català	primer quadrimestre	matí-mixt